

**ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ДО ПРОФІЛАКТИКИ
ДЕЗАДАПТАЦІЇ УЧНІВ**

© Костіна В. В., 2017
<http://orcid.org/0000-0003-2410-7497>
<http://doi.org/10.5281/zenodo.578122>

У статті проаналізовано інноваційні філософські ідеї, підходи і принципи організації процесу професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери, визначено його основні завдання та результати. Узагальнення і систематизація наукових досліджень в галузі філософії освіти, соціальної педагогіки та соціальної роботи дозволили виділити важливі концептуальні підходи, які є методологічним підґрунтям для реалізації системи професійної підготовки фахівців соціальної сфери до профілактики дезадаптації учнів, а також для розробки її методичного забезпечення. Обґрунтовано вибір методів і засобів у підготовці майбутніх фахівців соціальної сфери до профілактики дезадаптації учнів у різних соціальних інституціях. Виділено професійно-значущі особистісні характеристики та якості, розвиток яких у майбутніх фахівців соціальної сфери забезпечить зростання рівня їхньої професійної компетентності в профілактичній роботі з дезадаптованими учнями.

Ключові слова: фахівець соціальної сфери, профілактика дезадаптації учнів, філософські підходи, професійна підготовка.

Костіна В. В. Философские аспекты профессиональной подготовки будущих специалистов социальной сферы к профилактике дезадаптации учащихся.

В статье проанализированы инновационные философские идеи, подходы и принципы организации процесса профессиональной подготовки будущих специалистов социальной сферы, определены его основные задания и результаты. Обобщение и систематизация научных исследований в области философии образования, социальной педагогики и социальной работы позволили выделить важные концептуальные подходы, которые являются методологическим основанием для реализации системы профессиональной подготовки специалистов социальной сферы к профилактике дезадаптации учащихся, а также для разработки ее методического обеспечения. Обоснован выбор методов и средств в подготовке будущих специалистов социальной сферы к профилактике дезадаптации учащихся в различных социальных институциях. Выделены профессионально-значимые личностные характеристики и качества, развитие которых у будущих специалистов социальной сферы обеспечит повышение уровня их профессиональной

компетентности в профилактической работе с дезадаптированными учащимися.

Ключевые слова: специалист социальной сферы, профилактика дезадаптации учащихся, философские подходы, профессиональная подготовка.

Kostina V. V. Philosophical aspects of the professional training of future specialists of the social sphere in prevention of maladjustment of pupils.

The article analyzes innovative philosophical conceptual ideas and approaches to the organization of the process of professional training of future specialists in the social sphere to prevent maladjustment of pupils; a set of theoretical and methodological grounds for its effective organization is substantiated. The generalization and systematization of scientific research led to the conclusion that under modern conditions a new philosophical educational paradigm has been formed, which is described by the following characteristics: humanism, systemic, reflexive, facilitation, focus on the development of research activity, creativity and critical thinking of future specialists, as well as the problem-centrist and dialogical approach in the interaction of subjects of the pedagogical process.

The analysis of scientific research has made it possible to identify important conceptual approaches that should be used in the process of professional training of future specialists in the social sphere to prevent the maladjustment of pupils in various social institutions: systemic, integrated, personally-involved, dialogical, culturological, ethnology-pedagogical, axiological, anthropological, acmeological, synergistic, competent. The above ideas and approaches are the methodological basis for the implementation of the system of professional training of specialists to the specified type of activity, as well as in the development of its methodological support. Professionally-significant personal characteristics and qualities are singled out, development of which in future specialists of the social sphere will ensure the increase of their professional competence level in preventive work with maladjusted pupils. It is established that in the process of training specialists in the social sphere to prevent the maladjustment of pupils, it is necessary to intensify the processes of personal self-determination of specialists and contribute to mastering the innovative experience of preventive work in various social institutions.

Key words: *specialist in the social sphere, prevention of pupils' maladjustment, philosophical approaches, professional training.*

Постановка проблеми. У зв'язку зі змінами, що відбулися у всіх сферах життя суспільства наприкінці ХХ – початку ХХІ ст., процес підготовки фахівців у сучасних умовах теж потребує врахування новітніх тенденцій. Суспільне замовлення на активну, творчу висококваліфіковану особистість зумовлює необхідність у забезпеченні таких умов підготовки, які сприяють її самореалізації, більш повному розкриттю індивідуальних здібностей та

можливостей, а також розвитку високого рівня професійної компетентності до певного виду діяльності, що можна досягти за допомогою здійснення підготовки майбутніх фахівців в умовах професійно-спрямованої освітньої системи. Одним із важливих напрямів професійної підготовки визнано підготовку майбутніх фахівців соціальної сфери, які зможуть надавати кваліфіковану допомогу у профілактиці дезадаптації учнів, забезпечуючи запобігання появи різноманітних відхилень у поведінці учнів шляхом створення виховуючого середовища для їхньої успішної соціалізації. Ефективність професійної підготовки майбутніх фахівців залежить від розробки її теоретико-методологічної бази як підґрунтя для побудови системи, що забезпечить формування готовності майбутніх фахівців соціальної сфери до комплексної профілактики дезадаптації учнів у різних соціокультурних середовищах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з проблеми дослідження. Аналіз психолого-педагогічних досліджень з проблеми професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до роботи з дезадаптованими учнями показав, що вивчено такі її аспекти: теоретико-методологічні засади професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників (О. Безпалько, І. Зверєва, А. Капська, О. Карпенко, Г. Лактіонова, Л. Міщик, В. Поліщук, С. Харченко та ін.); теоретико-методичні основи загальної та спеціальної професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників до означеного виду діяльності (С. Архипова, О. Білоліпцева, М. Васильєва, О. Лісовець, М. Лукашевич, М. Малькова, І. Фірсова, З. Фалинська, Р. Чубук та ін.); питання підготовки майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників до профілактичної роботи з учнями з девіантною поведінкою (І. Козубовська, Г. Майборода, Р. Новгородський, В. Поліщук, О. Тютюнник, О. Чусова та ін.); формування професійної готовності майбутніх фахівців до роботи з профілактики жорстокого поводження з дітьми у сім'ї (І. Галатир, І. Манохіна, В. Приходько, Л. Шпальчак та ін.); підготовка майбутніх фахівців соціальної сфери до профілактики дезадаптації учнів з особливими потребами (Т. Мальцева, С. Нетьосов, О. Рассказова, П. Скляр, В. Тесленко та ін.); підготовка майбутніх соціальних педагогів до превентивної діяльності у закладах освіти та виховання (О. Наконечна, Н. Синюк, М. Трухан, О. Чернишенко та ін.). Разом з тим, попри

велику різноманітність дослідницьких праць, проблема визначення філософських засад професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до профілактики дезадаптації учнів у різних соціальних інституціях є недостатньо розробленою, що зумовило необхідність її вивчення.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті – визначення концептуальних ідей для побудови теоретико-методологічної основи системи професійної підготовки майбутніх фахівців до профілактики дезадаптації учнів у різних соціальних інституціях. Завданнями статті є: аналіз інноваційних підходів до професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери у галузі філософії освіти, обґрунтування сукупності підходів, що мають забезпечити розвиток готовності майбутніх фахівців соціальної сфери до роботи з профілактики дезадаптації учнів у різних соціальних інституціях, а також виділення ефективних підходів для розробки методичного забезпечення процесу їхньої професійної підготовки.

Результати теоретичного аналізу. Аналіз наукових досліджень у галузі філософії освіти дозволив визначити підходи до організації процесу професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери, які у сучасних умовах зможуть забезпечити його ефективність. Так, В. Цикін та І. Бріжата, стверджують, що сучасна освіта має стати «випереджаючою», яка дозволить здійснити перехід до сталого її розвитку. Автори визначають поняття «випереджаюча (превентивна) освіта» як новий тип освіти, що передбачає «докорінну зміну усіх складників діючої освіти... у напрямі їх відповідності можливостям для творчої самореалізації випускників шкіл та вузів у інноваційній діяльності..., забезпечує соціокультурний розвиток, громадянську, культурну та професійно-особистісну ідентифікацію у глобальному світі» [7, с. 161-162]. Дослідники доводять, що «посткласична освіта... має випереджати перетворювальну діяльність людини... та видавати... «дозволяючі» та «обмежуючі» рекомендації [7, с. 161]. Враховуючи вищезазначене, роль фахівців соціальної сфери, що здійснюють профілактику дезадаптації учнів у різних соціальних інституціях є визначальною, що зумовлює необхідність їхньої професійної підготовки у цьому напрямі.

Дослідники виокремлюють головні філософські принципи випереджальної освіти, яка має забезпечити підготовку нових кадрів, здатних до втілення вищезазначених ідей [7, с. 162-171]: фундаментальності; зв'язку

теорії з практикою; інноваційності; безперервності; інформатизації та комп'ютеризації; гуманізації. Для реалізації цієї моделі автори пропонують організувати включеність студента у діяльність наукової школи, що забезпечить його фундаментальну підготовку та створення умов для проходження безперервної педагогічної практики в інноваційному просторі. Автори визначають модель компетенції особистості як мету освітньої системи, що передбачає розвиток: соціальної; культурної; інтелектуальної та комунікативної; світоглядної та професійної компетентностей. Цілком поділяємо авторську позицію та для забезпечення ефективності підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до профілактики дезадаптації учнів надаємо можливість студентам професіоналізуватися у межах студентського наукового товариства, поступово набуваючи наукового та професійного досвіду та розвиваючи зазначені види компетентностей як складники їхньої професійної готовності до роботи у зазначеному напрямі.

Б. Гершунський виділяє чотири аспекти змістовного трактування поняття «освіта» [1, с. 42-85]: як цінність; як система, як процес та як результат, що забезпечує формування грамотності, освіченості, професійної компетентності, культури та менталітету. Автор зазначає, що «формування менталітету толерантності є найважливішим стратегічним завданням освіти у ХХІ столітті» [1, с. 190]. Цілком поділяємо ідеї автора та вважаємо, що у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до профілактики дезадаптації учнів мають бути сформованими їх грамотність, освіченість та професійна компетентність, а також закладено основи для розвитку їхньої культури та менталітету як важливих характеристик, що зумовлять ефективність успішності їхньої професійної діяльності у зазначеному напрямі.

Як зазначає І. Передборська «відбулися зміни в екзистенційній ситуації людства. Світ характеризується безпрецедентним зростанням випадковості, нестійкості, динамізму та непередбачуваності...» [6, с. 7], а «сучасна мінлива реальність потребує імовірнісного мислення: ускладнення речей потребує ускладнення психічних структур, що в свою чергу передбачає відповідні зміни в змісті та методах навчання» [6, с. 15]. Аналізуючи різні освітні концепції та теорії сучасної освіти, автор наголошує на тому, що певний інтерес має концепція Ю. Козелецького про формування «інноваційної» людини, для якої характерні «пошукові орієнтації, творчий підхід та імовірнісне

мислення»[6, с. 22-23]. Враховуючи ідеї автора, вважаємо необхідним у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до роботи з профілактики дезадаптації учнів впровадження інноваційного досвіду, нових форм і методів соціальної роботи з вразливими контингентами з метою розвитку у студентів імовірнісного мислення та гнучкості у виборі методів та засобів для роботи у мінливому світі, забезпечення можливості їхньої професійної адаптації у процесі навчання та професійного становлення.

Також проблеми сучасної професійної освіти дослідники у галузі філософії освіти вбачають у низькому рівні загальнометодологічної підготовки майбутніх фахівців та пропонують вводити спецкурси з філософії життя для покращення характеристик педагогічного процесу[3]. Для підвищення рівня готовності майбутніх фахівців соціальної сфери до роботи з формування здорового способу життя учнів ознайомлюємо їх з філософськими основами здоров'язбережувальної діяльності.

Як свідчить аналіз досліджень С. Черепанової динамічним загальносвітовим змінам має відповідати «філософія освіти, ґрунтована на гуманітарних цінностях, співмірності багатопольярного світу, науки, культури, мислення, життєдіяльності людини й функціонування українського соціуму в їхній відкритості до міжцивілізаційної взаємодії» [8, с. 353]. Дослідниця стверджує, що «із позицій гуманітарії...найсуттєвіших змін потребує професійна й загальнокультурна підготовка педагогів....новий тип педагога, його фахове і духовне оновлення як суб'єкта культури, світоглядно й аксіологічно орієнтованого на гуманітарно-культурологічну діяльність. Автор зазначає, що «через особистість педагога, в діалогічному суб'єкт-суб'єктному спілкуванні здійснюється самоусвідомлення суб'єктом навчання власного неповторного «Я» [8, с. 356]. Тому, на нашу думку, саме фахівці соціальної сфери (соціальні педагоги та соціальні працівники) за допомогою здійснення спрямованих соціально-виховних впливів у процесі профілактики дезадаптації учнів у різних соціальних інституціях мають створювати умови для гуманізації відносин у суспільстві та розвитку найкращих якостей у учнів, що потребує оновлення змісту їхньої професійної підготовки. Дослідниця також наголошує на необхідності розвитку емпатії, як духовно-інтелектуальної ознаки сучасного педагога, що дає змогу сприймати й осмислювати почуття «Іншого» (суб'єкта навчання чи виховання) з позицій «спів-буття» [8, с. 366]. Спираючись на

вищезначене, вважаємо потрібним у процесі професійної освіти майбутніх фахівців соціальної сфери забезпечувати розвиток у них таких важливих особистісно-професійних характеристик як: творчі здібності, соціальна орієнтація, емпатія, толерантність, естетична культура, рефлексивність, евристичність, як основа для особистісно-орієнтованого виховання учнів.

С. Пазинич та О. Пономарьов обґрунтовують необхідність розробки інноваційної освітньої парадигми, яка передбачає [5, с. 187-189]: 1) використання випереджального характеру підготовки фахівця; 2) забезпечення відповідності її змістовних та телеологічних вимірів; 3) врахування герменевтичного вектору; 4) використання здобутків синергетики у процесі професійної підготовки; 5) гуманітарний вектор освіти. Дослідники доводять, що XXI століття – це століття постійних змін, «до яких потрібно готувати людину», в чому вони вбачають сутність «інноваційної людини» [5, с. 220]. Цілком поділяємо вищезазначені ідеї авторів та вважаємо необхідним їх використання під час побудови концептуальної моделі системи професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до роботи з профілактики дезадаптації учнів у різних соціальних інституціях. Для фахівців соціальної сфери, що працюють з вразливими контингентами розвиток творчих здібностей забезпечить їх можливість гнучко пристосовуватися до мінливих умов та навчати цьому своїх клієнтів, тому важливим є забезпечення розвитку креативності у професійній діяльності майбутніх соціальних педагогів та соціальних працівників.

Як доводять аналіз сучасних соціальних та соціально-педагогічних досліджень у процесі соціально-педагогічного впливу на дітей та молодь майбутні фахівці соціальної сфери мають використовувати ґрунтовні надбання філософської та психологічної наукових галузей. Так важливими з позицій сучасного виховання є такі філософські ідеї [4, с. 11-26]: 1) діалектичного матеріалізму (розвиток детермінований внутрішніми (психологічними та фізіологічними) та зовнішніми (зовнішнє оточення, середовище життя) умовами; під час взаємодії із зовнішнім середовищем змінюється внутрішня сутність людини; зв'язок природних умов та форм розвитку відображає біогенетичний закон; процес та результат розвитку детерміновано спільним впливом спадковості, середовища та виховання, а також діяльністю особистості; процес виховання є процесом кількісних та якісних змін, що

відбуваються за механізмом заперечення; інтегрованим результатом соціального виховання як діалектичної категорії є розвиток соціальності як здатності до взаємодії із соціальним світом та іншими людьми); 2) холізму (основа природи – непорушна тріада суб'єкта, об'єкта та процесу їх взаємодії; природа володіє антиномічними властивостями, тому потрібно шукати шляхи адаптації до них; модель нової «творчої» картини світу, що саморегулюється дає цілісне уявлення про природу та охоплює всі суспільні сфери життя; шляхи виходу із сучасної кризи, що охопила усе суспільство вбачається у створенні холістичної школи, яка має подолати відсутність цілісності у розумінні людської цивілізації через виховання у душі соціальної комунікабельності та відповідального відношення кожного до самого себе, оточуючого світу, людей, формування розвиненої та позитивно налаштованої особистості; встановлення горизонтальних та вертикальних зв'язків школи із соціумом; найважливіший компонент педагогічного процесу – прагнення учня до зростання та розвитку як живої істоти, а школа має допомагати у цьому); 3) прагматизму та неопрагматизму (важливим є зближення виховання та навчання із життям та практичною діяльністю; будь-яке знання є корисним, якщо отримано в ході практичної діяльності; найважливіший принцип навчання та виховання – розвиток активності, мотивації та інтересу особистості до діяльності; навчання та виховання здійснюються тільки в процесі конкретних практичних справ; метою виховання є «самовиявлення» природних схильностей та досягнення особистого успіху та самоствердження особистості); 4) позитивізму та неопозитивізму (методологічно істинне є тільки те, що отримано за допомогою кількісних методів; виховання має позбутися світоглядних ідей та бути замінено на раціональне мислення та гуманізацію системи виховання; критерій зрілості особистості – раціональне мислення як фактор саморозвитку); 5) неотомізму (релігія – це вічна та головна філософія, що спрямовує виховання; усі негаразди пов'язані з занепадом сучасної школи, як основного інституту соціального виховання, в якому панує раціоналізм та забуття духовного, тому уся система соціалізації має бути спрямована на розвиток духовного прагнення приєднатися до світу Бога; у процесі виховання мають формуватися загальнолюдські чесноти: доброта, гуманізм, чесність, любов до ближнього, здатність до самопожертви та ін.); 6) екзистенціалізму (оскільки об'єктивний світ існує тільки завдяки буттю суб'єкта, то він має творити себе

сам, а метою соціальних інститутів виховання є навчання вихованців створювати власну особистість; у центрі виховного впливу має бути підсвідомість (настрій, відчуття, імпульси, інтуїція); у педагогічній діяльності слід менше надавати настановлення та збільшувати надання дружньої участі, можливості вихованцям йти власним індивідуальним шляхом); 7) біхевіоризму та необіхевіоризму (у процесі виховання у навчальних закладах слід створювати умови для напруженої розумової діяльності за допомогою стимулювання до індивідуального змагання та високих успіхів, виховання організованості, дисциплінованості, підприємливості та ін.).

Як зазначають сучасні дослідники, використання системного підходу «орієнтує соціального педагога на необхідність підходити до явищ життя як систем, що мають певну будову та власні закони функціонування..., а також на виділення у соціально-педагогічній системі інтегративних, інваріантних системоутворюючих зв'язків та відносин» [4, с. 27]. Поряд із системним науковці використовують поняття «комплексного підходу», визначаючи їх з одного боку як способи цілісного представлення досліджуваного об'єкта, а з іншого, виокремлюючи принципову різницю між ними: «носієм цілісності при системному підході є об'єкт або процес, що можна представити як систему, а при комплексному – завжди суб'єкт та його діяльність», «комплексний підхід є найбільш універсальним засобом оптимізації усього процесу виховання» [4, с. 31].

З метою визначення можливостей для впливу на формування особистості науковці у галузі соціальної педагогіки використовують методологію особистісного підходу, який обґрунтовує необхідність побудови соціально-педагогічного впливу з урахуванням необхідності визнання унікальності особистості, її права на повагу, моральну та інтелектуальну волю, вибір власного шляху розвитку [4]. Оскільки розвиток особистості відбувається тільки у діяльності, то у тісному зв'язку із особистісним має використовуватися й діяльнісний підхід. Цілком поділяємо визначену концептуальну ідею та вважаємо, що створення умов у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери для ознайомлення їх з сутністю та особливостями майбутньої професійної діяльності у середовищі різноманітних соціальних інституцій, які здійснюють профілактику дезадаптації учнів дозволить їм якнайкраще опанувати практичну складову професійної підготовки та визначитися із власними можливостями та здібностями у професійній сфері.

Як зазначають автори «діяльнісний підхід потребує переводу суб'єкта у позицію суб'єкта пізнання, праці та спілкування, що в свою чергу вимагає реалізації полісуб'єктного (діалогічного) підходу» [4, с. 33], який забезпечує необхідність організації діалогічної взаємодії у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців як умови розвитку їхнього творчого потенціалу та прагнення до самовдосконалення. Отже, використання у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери особистісного, діяльнісного та діалогічного підходів є умовою забезпечення фундаментальних основ для розвитку особистості на тлі гуманістичної парадигми.

У сучасних умовах суспільного розвитку, коли поширюються глобалізаційні процеси, що зумовлюють необхідність підготовки майбутніх фахівців соціальної до дії у полікультурному світі, впровадження вищезначених підходів має відбуватися у тісному зв'язку з культурологічним, етнопедагогічним та аксіологічним підходами. Як свідчить аналіз соціально-педагогічних досліджень для вищезначеного є такі підстави [4, с. 33-37]: 1) культура як специфічний спосіб людської діяльності є її універсальною характеристикою, що задає соціально-гуманістичну програму й визначає спрямованість виду діяльності, її ціннісних особливостей та результатів; освоєння особистістю культури є освоєнням нею способів творчої діяльності; 2) завдання соціальних педагогів полягає в тому, щоб з одного боку, вивчати, формувати це культурне середовище, а з іншого – максимально використовувати його виховні можливості; 3) сенс аксіологічного підходу розкривається крізь систему аксіологічних принципів (рівноправ'я філософських поглядів у межах єдиної гуманістичної системи цінностей при збереженні їх культурних та етнічних особливостей; екзистенційна рівність людей, соціокультурний прагматизм, діалог; рівнозначність традицій і творчості); соціально-педагогічні цінності являють собою норми, які виступають як соціально-педагогічна система, що є опосередкованим та зв'язуючим ланцюгом між суспільним світосприйняттям у галузі соціального виховання та діяльністю відповідних суспільно-державних інститутів соціалізації; соціально-педагогічні цінності розрізняють за рівнем свого існування: а) власне соціально-педагогічні цінності; б) групові педагогічні цінності; в) особистісно-педагогічні цінності. Підсумовуючи вищезначене, можна визначити, що реалізація культурологічного, етнопедагогічного та

аксіологічного підходів у процесі професійної освіти майбутніх фахівців соціальної сфери дозволить забезпечити їхню готовність до роботи у мінливому полікультурному середовищі, спроможність до вирішення складних професійних завдань з профілактики дезадаптації учнів на рівні сім'ї, закладів освіти, громади, з дотриманням загальнолюдських цінностей, етнокультурних особливостей соціокультурного середовища на засадах гуманізму.

Важливим для формування особистості фахівця соціальної сфери є реалізація антропологічного, акмеологічного, синергетичного (цілісного) та компетентнісного підходів. Ознайомлення майбутніх фахівців соціальної сфери з основами педагогічної антропології дає, на нашу думку, можливість підготувати їх до роботи з вирішення проблем та труднощів вразливих контингентів (дезадапованих учнів, сімей групи «соціального ризику» тощо) з використанням напрацювань наук про людину (анатомії, фізіології, генетики, психології тощо). У сучасних умовах антропологічний підхід збагатився знаннями акмеології, як галузі знань, що виникла на межі природничих, суспільних та гуманітарних дисциплін, яка вивчає феноменологію, закономірності та механізми розвитку людини на рівні найбільш високого її розвитку. Як свідчить аналіз сучасних досліджень поширюється застосування синергетичного (цілісного) підходу як інструменту створення загальної концепції соціальної роботи та педагогіки в межах системи «наука – професія» [4]. Його використання у процесі професійної підготовки майбутнього фахівця дозволяє створювати умови для формування у нього цілісного нелінійного мислення, розвитку креативних здібностей, гнучкості та мобільності у прийнятті відповідальних рішень.

Як стверджує І. Зязюн, «головною метою вищої освіти має бути становлення цілісної і цілеспрямованої особистості, готової до вільного гуманістичного орієнтованого вибору і індивідуального інтелектуального зусилля, що володіє багатофункціональними компетентностями» [2, с. 13]. Цілком поділяємо ідеї автора та вважаємо необхідним у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери створювати умови для опанування необхідними загальними та предметними компетенціями, що визначатимуть їхній загальний рівень професійної компетентності як результат підготовки.

Висновки і перспективи подальших пошуків у напрямі дослідження.

Отже, аналіз вищезазначених ідей дозволяє стверджувати, що автори окреслюють нову філософську освітню парадигму, яку вирізняють такі характеристики: гуманістичність, системність, рефлексивність, фасилітативність, спрямованість на розвиток дослідницької активності, творчості та критичного мислення майбутніх фахівців, проблемна центрованість, діалогічність у взаємодії суб'єктів педагогічного процесу. Узагальнення наукових досліджень дозволяє виокремити важливі концептуальні підходи, що потрібно використовувати у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до здійснення профілактики дезадаптації учнів у різних соціальних інституціях основними з яких є: системний, комплексний, особистісно-діяльнісний, діалогічний, культурологічний, етнопедагогічний, аксіологічний, антропологічний, акмеологічний, синергетичний, компетентнісний, - що є методологічним підґрунтям у розробці методичного забезпечення для реалізації моделі системи їхньої професійної підготовки до означеного виду діяльності.

Перспективним напрямом подальших досліджень є проектування методичного забезпечення професійної підготовки фахівців соціальної сфери до профілактики дезадаптації учнів, а також визначення його впливу на формування рівнів їхньої професійної готовності до означеного виду діяльності.

Література

1. Гершунский Б. С. Философия образования для XXI века : учебное пособие для самообразования. Изд. 2-е, переработанное и дополненное. – М. : Педагогическое общество России, 2002. – 512с.

2. Зязюн І. А. Філософія поступу і прогнозу освітньої системи [Текст] // Педагогічна майстерність: проблеми, пошуки, перспективи : [монографія] / І. А. Зязюн. – К.; Глухів : РВВ ГДПУ, 2005. – С. 10–18.

3. Коротяєв Б. І. Педагогічна філософія : колективна монографія / Б. І. Коротяєв, В. С. Курило, С. В. Савченко ; Держ. закл. «Луган. нац. у-т імені Тараса Шевченка». – Луганськ : Вид-во «ДЗ ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2010. – 340 с.

4. Методология и методы социально-педагогических исследований : науч., учеб.-метод. пособие для студентов, магистрантов, аспирантов и специалистов в области воспитания и образования, соц. педагогов и соц.

работников / М-во образования и науки Украины; Луган. гос. пед. ун-т им. Т. Шевченко ; авт.-сост. : С. Я. Харченко, Н. С. Катинов, А. Н. Чиж, В. А. Кратинова. – Луганск : Альма-матер, 2001. – 216 с.

5. Пазинич С. М., Пономарьов О. С. Філософська рефлексія сьогодення : монографія. – Харків : ХДАДМ, 2011. – 348 с.

6. Філософські абриси сучасної освіти : монографія / авт. кол. : І. Предборська, Г. Вишинська, В. Гайденко, Г. Гамрецька та ін. ; за заг. ред. І. Педборської. – Суми : ВТД «Університецька книга», 2006. – 226 с.

7. Цикин В. А. Философский дискурс современного инновационного образования : монография / В. А. Цикин, И. А. Брижатая. – Сумы : ИПП «Мрія-1», 2014. – 224 с.

8. Черепанова С. О. Філософія освіти. Світоглядно-гуманітарний вимір: людина – наука – культура – мистецтво – стиль мислення : монографія / С. О. Черепанова. – Л. : Світ, 2011. – 408с.